

verslag

Omschrijving

Vergaderdatum en -tijd

Vergaderplaats

Aanwezig

Standaardisatieraad Nationaal Archief

4 november 2021, 14.00 uur

webex

Lourens Visser, CIO Rijk

Afelonne Doek, Nationaal Archief (voorzitter)

Jacqueline Rutjens, Rijksprogramma Duurzaam Digitale
Informatiehuishouding

Ella Kok-Majewska, Regionaal Archief Rivierenland

Mary-José van Overveld, Waterschap Brabantse Delta

Dick Bunscoeke, provincies Drenthe en Groningen

Geert Leloup, Nationaal Archief (coördinator
kennisproducten)

Corinne Boeijinga-Hubers, Nationaal Archief (secretaris)

Afwezig

Fred van Kan, Gelders Archief

Emine Özyenici, Ministerie van Justitie en Veiligheid

Jacco Vonk, provincie Gelderland

1. Opening

Afelonne heet iedereen welkom.

2. Mededelingen

Er zijn enkele afmeldingen. Mary-José is tot 15:00 uur aanwezig. De voorstelronde wordt naar voren gehaald.

3. Voorstelronde

Alle aanwezige leden stellen zich voor en geven aan welk belang zij vertegenwoordigen in de standaardisatieraad. Dick Bunscoeke is voor het eerst aanwezig. Hij is provinciearchivaris en interbestuurlijk toezichthouder voor de provincies Drenthe en Groningen. Hij is de intermediair voor de provincies bij de standaardisatieraad, maar benadert iemand op strategisch niveau bij de provincie om deze rol over te nemen. Afelonne Doek neemt als nieuwe algemene rijksarchivaris voor de eerste maal deel aan dit overleg.

4. Notulen vorige vergadering

Voor het verslag is het verzoek om in de toekomst de actiepunten apart op te nemen, zodat deze duidelijker zichtbaar zijn.

Emine heeft een schriftelijke vraag ingediend bij dit punt. Zij polst naar de stand van zaken over de verkennende brainstorm naar de verhouding tussen de verschillende gremia voor standaardisatie.

Datum

17 november 2021

Onze referentie

-

Deze heeft nog niet plaatsgevonden vanwege de drukke werkzaamheden voor Open op Orde. Maar de behoefte aan een dergelijke brainstorm bestaat nog steeds. Laurens pakt dit op. Afelonne biedt aan om de NDE te benaderen voor deze brainstorm als daar behoefte aan is.

Het verslag wordt vastgesteld.

5. Archiveren by Design en het DUTO-Raamwerk

De leden krijgen een presentatie over (de samenhang tussen) de handreiking Archiveren by Design (AbD) en het DUTO-Raamwerk. De handreiking AbD beschrijft een methodiek en het DUTO-Raamwerk biedt een inhoudelijk kader. De gelaagdheid in het DUTO-Raamwerk maakt het geschikt voor allerlei doelgroepen, waarbij de één op een abstracter niveau met Duurzame Toegankelijkheid bezig kan zijn en de ander concreter.

De presentatie wordt positief onthaald. Marie José complimenteert de gekozen aanpak. Daarnaast worden door RDDI de volgende overwegingen meegegeven. Opdracht van de rijksoverheid ligt bij de rationalisatie en harmonisatie van de systemen, er is twijfel of archiveren by design voor de rijksoverheid de meest effectieve aanpak is om DUTO te implementeren. Het Nationaal Archief biedt aan om in een nader gesprek te kijken welke aanvulling(en) in de aanpak gewenst zijn om het kennisproduct ook goed op de praktijk bij de Rijksoverheid te laten aansluiten. Dan rest voor RDDI nog de vraag wat de meest aangewezen insteek van het kennisproduct moet zijn.

Voorts moet de toepassing aangemoedigd en ondersteund worden, zodat er voorbeelden zijn.

Tot slot moet het aansluiten bij andere initiatieven. Voor de communicatie van deze twee kennisproducten is het noodzakelijk om voor de doelgroep Rijk ook aan te haken bij spoor 3 van het programma Open op Orde.

De handreiking Archivering by Design wordt in tranches van twee maanden opgeleverd. De Standaardisatieraad stemt in met publicatie van de tussentijdse concepten van de handreiking van Archiveren by Design, mét de vermelding dat dit concepten zijn. Na afronding van de gehele handreiking wordt deze ter vaststelling aan de Standaardisatieraad voorgelegd. Jacqueline stuurt nog een tekstueel voorstel om de voordelen te benadrukken. Andere ingezonden vragen en suggesties worden schriftelijk behandeld.

Er volgt een advies om goed te checken of alle aanbevelingen uit het eerdere gebruikersonderzoek voldoende terugkomen in de aanpak. Met die kanttekening geeft de Standaardisatieraad groen licht om op de voorgestelde wijze aan de slag te gaan met het DUTO-Raamwerk.

6. Waardering en Selectie

Tijdens het ontwikkelen van de module waarderingen bleek het gedeelte over de hotspot heel uitgebreid te worden. Om in balans te blijven is gekozen om hiervan een aparte module te maken.

De nieuwe, afgesplitste module handelt over de hotspotmethodiek. Maar biedt ook ruimte voor nieuwe mogelijkheden tot afwijken zoals voorzien in de nieuwe Archiefwet.

De huidige handreiking Belangen in balans trekken we pas in na de vaststelling en publicatie van de module met betrekking tot basiskeuzes. Die staat gepland voor de eerste helft van 2022. Vanaf dat moment geldt dan de nieuwe handreiking waardering & selectie.

Bij het bespreken van deze modules worden de volgende opmerkingen geformuleerd:

- Macroselectie komt niet aan de orde in deze modules.
Dit onderwerp komt in zekere zin terug in module 4 'basiskeuzes' aangezien één van die keuzes slaat op de opdeling in categorieën. Het wordt niet expliciet benoemd omdat het de standaard aanpak is.
- Voor de herkenbaarheid is een relatie met openbaarmaking voor andere materiedeskundigen een goed element. Dat wordt gemist.
Het antwoord luidt dat de selectielijsten moeten aansluiten op de informatiehuishouding. Heeft de openbaarmaking invloed op de informatiehuishouding, dan zal dat ook doorwerken in de selectielijsten. In module 4 zou bij één van de voorbeelden het verband gelegd kunnen worden met de categorieën van openbaar gemaakte informatie.
Ella mist het betrekken van een externe deskundige namens de burger bij de vaststelling van een hotspot. Uit het daaropvolgend gesprek blijkt dat deze deskundigen bij gemeenten standaard betrokken worden. Bij het rijk zijn er daarentegen verschillen in de aanpak. De Standaardisatieraad beveelt aan om dezelfde aanpak te hanteren voor het rijk, zodat deze voor alle overheden gelijk is. Het Nationaal Archief pakt dit op.
- Er is een verzoek om het onderwerp risicoanalyse uit te lichten voor de volgende Standaardisatieraad.
Het doel van een risicoanalyse kan inderdaad verschillen en is afhankelijk van de scope.

Daarbij aansluitend worden ook de schriftelijke reacties van Fred en de VNG Archiefcommissie behandeld.

Fred merkt op dat bij de status van beide modules wordt vermeld dat de module een advies is en dat een afwijkende methodiek met het Nationaal Archief besproken moet worden. Hij veronderstelt dat dit enkel voor het Rijk van toepassing is .

Daarop wordt verduidelijkt dat dit geldt voor alle overheden, omdat alle selectielijsten – ook deze van decentrale overheden - worden vastgesteld door de algemene rijksarchivaris namens de minister. En omdat de verantwoording voor de wijze waarop belangen zijn afgewogen, een archiefwettelijke eis is. Dit is dus een lichte, in samenspraak met de redactiegroep geformuleerde toets om te kijken of de organisatie aan die eis voldoet.

De VNG heeft ingebracht dat gemeenten bij de module 'Afwijken van waarderingen' behoefte hebben aan een meer praktische en verder uitgewerkte

aanpak voor de identificatie van hotspotrelevante informatie. Dit is geen fundamenteel breekpunt. Het Nationaal Archief gaat met de VNG in gesprek over de uitwerking hiervan. Bijvoorbeeld in een aanvullende handreiking voor decentrale overheden.

Onder voorbehoud van deze laatste toezegging worden beide modules door de Standaardisatieraad vastgesteld. De overige vragen van Emine en de VNG over dit onderwerp worden of zijn reeds schriftelijk beantwoord.

7. Update kennisproducten open op orde

De prioritering van vier kennisproducten uit de eerder gedeelde lijst van kennisproducten voor Open op Orde wordt beschreven en toegelicht. Het kennisproduct 'Modeleisen duurzame toegankelijkheid voor systeemeisen' is al door het Nationaal Archief opgepakt als onderdeel van het DUTO-Raamwerk. Op de vraag in hoeverre 'Bewaren aan de Bron' en de modeleisen duurzame toegankelijkheid overeen komen, is het antwoord dat 'Bewaren bij de Bron' één van de patronen is. Een eerder gemaakte PSA door de decentrale overheid wordt daarbij gebruikt. Common ground is ook een patroon dat wordt meegenomen.

Bij de overige, meer beleidsmatige kennisproducten neemt CIO Rijk het voortouw, waarbij het Nationaal Archief aansluit.

De vertegenwoordigers van de decentrale overheid vinden het wenselijk om deze andere kennisproducten ook voor de decentrale overheden te ontwikkelen. Gestructureerd werken op basis van kpi's is bijvoorbeeld ook daar een aandachtspunt. Als dus op dit gebied iets ontwikkeld wordt voor Rijksoverheden, is het wenselijk om een vertaling te maken naar de decentrale overheden.

Voorts wordt meegegeven dat bij de decentrale overheid ook behoefte is aan de kennisproducten 3 en 9 die bij het programma Open op orde nu de prioriteit III hebben.

Daarop wordt vanuit RDDI opgemerkt dat deze kennisproducten in eerste instantie een andere insteek hebben. NA richt zich op alle overheden bij de ontwikkeling van kennisproducten, vanuit diens expertise op onderwerpen als hergebruik van informatie en ketensamenwerking. De kennisproducten voor Open op Orde zijn bedoeld voor Rijk en voor de rationalisatie en harmonisatie van het overheidsbeleid.

Na verdere afstemming binnen het Rijk over de uitgangspunten zal dit punt opnieuw op de agenda van de Standaardisatieraad geplaatst worden. Voor de kennisproducten 6, 7 en 12 wordt alvast meegenomen dat mee of doorontwikkeling voor de lokale overheid gewenst is.

8. Roadmap

Corinne licht de wijzigingen van de roadmap toe. MDTO is daar nog niet aan toegevoegd, omdat de roadmap voor het laatst juist na de vorige Standaardisatieraad in juli is bijgewerkt. MDTO is op 30 september gepubliceerd.

Naar aanleiding hiervan gaat CIO Rijk in op het in juli afgesproken onderzoek naar de adoptie van MDTO bij het Rijk. Door de werkzaamheden van Open op Orde loopt het onderzoek naar het of en zo ja, hoe van eventuele uitbreidingen op schema. De inmiddels samengestelde werkgroep komt uiterlijk eind mei 2022 met een voorstel en een besluitvormingstraject.

Het Nationaal Archief blijft graag aangehaakt bij dit initiatief en is beschikbaar. Lourens geeft daarop aan dat het Nationaal Archief kan aansluiten bij werkgroep en/of op andere manieren een bijdrage leveren aan dit onderzoek.

Bij de hierna te ontwikkelen kennisproducten bij het Nationaal Archief staan een handreiking archiveren van data, handreiking bij digitaal overbrengen en een handreiking archiveren bij samenwerkingsverbanden vermeld.

Voor de onderlinge prioritering van deze kennisproducten bestaat bij de Standaardisatieraad op dit moment geen eenduidige voorkeur.

Dick merkt op dat het kennisproduct van het LOPAI over inrichting informatie- en archiefbeheer bij samenwerkingsverbanden kan dienen als basis voor de ontwikkeling van een kennisproduct voor het archiveren bij ketensamenwerkingen.

9. Sluiting

Jacqueline meldt dat op 7 december de introductie van het leerhuis tijdens het OD congres plaatsvindt. Dit leerhuis bevat gratis cursussen voor rijksambtenaren, gefinancierd door de POK-gelden. RDDI neemt contact met VNG, IPO en UvW. Via de secretaris van de SR zal de link voor de introductie van het leerhuis ook met alle leden van de Standaardisatieraad gedeeld worden.

SP-Kamerlid Renske Leijten verzorgt de Ketelaarlezing op 22 november. Het thema is: een goede informatiehuishouding is een belangrijke voorwaarde voor onze democratie.

10. Actiepunten

CIO Rijk

- organiseert een verkennende brainstorm over de verhouding tussen de verschillende gremia voor standaardisatie. Ook NDE kan betrokken worden (zie punt 4).

Nationaal Archief

- plant een vervolgspraak met RDDI om te bespreken hoe de aanpak voor implementatie van DUTO beter kan aansluiten op de specifieke context van de Rijksoverheid.
- plaatst de onderwerpen risicoanalyse en kennisproducten Open op Orde op de agenda voor de volgende Standaardisatieraad.

Nationaal Archief

Onze referentie

-

Datum

17 november 2021

- bekijkt hoe de betrokkenheid van de externe deskundige bij de uitvoering van de hotspotmonitor verankerd kan worden.
- neemt contact op met VNG voor de verdere uitwerking van de aanpak voor de identificatie van hotspotrelevante informatie voor gemeenten.

RDDI

- stuurt een tekstvoorstel voor het beter benadrukken van de voordelen voor handreiking Archiveren by Design.
- deelt de link voor de introductie van het leerhuis met de secretaris van de SR, die deze vervolgens doorstuurt naar alle SR-leden.